

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Кафедра європейських та регіональних студій

Затверджено

На засіданні кафедри європейських та
регіональних студій
факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри проф. Антонюк Н.В.

Силабус з навчальної дисципліни
«Трансформаційні процеси і демократичний розвиток»,
що викладається в межах ОПП (ОПН) 291- Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності
Країнознавство

Назва дисципліни	Трансформаційні процеси і демократичний розвиток
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових стрільців, 19, к.203, м. Львів, Львівська область, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет міжнародних відносин, Кафедра європейських та регіональних студій
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	29 - Міжнародні відносини 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (Країнознавство)
Викладачі дисципліни	Федунь Олександра Василівна, к.г.н., доцент кафедри країнознавства і міжнародного туризму, доцент Папіш Наталія Іванівна, к.п.н., доцент кафедри країнознавства і міжнародного туризму, доцент
Контактна інформація викладачів	oleksandra.fedun@lnu.edu.ua nataliya.papish@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Щотижня у вівторок 12.00-15:00 год. (кафедра європейських та регіональних студій, вул. Січових стрільців, 19, к.203) Можливі он-лайн консультації за допомогою Zoom або інших платформ (за попередньою домовленістю про час).
Сторінка курсу	https://intrel.lnu.edu.ua/course/transformatijni-protsesty-u-derzhavah-evropejskoho-soyuzu https://e-learning.lnu.edu.ua/course/editsection.php?id=50686&sr
Інформація про дисципліну	Курс забезпечує комплексне вивчення взаємозалежних і взаємозумовлених трансформаційних процесів у різних сферах суспільного життя, унаслідок цього змінюються сутність, риси та структура політичного, економічного, культурного й інформаційного простору. Проявом таких процесів у політичній площині на регіональному рівні є формування інтеграційних об'єднань, на національному – демократизація, децентралізація, формування громадянського суспільства та ін. Демократичні перетворення у світі та регіонах наприкінці ХХ ст. значною мірою вплинули на характер системних трансформацій, визначили напрями політичних, економічних і соціальних реформ у державах, зокрема в Україні та інших країнах.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Трансформаційні процеси і демократичний розвиток» є нормативною дисципліною з спеціальності Країнознавство для освітньої програми 291-Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, яка викладається в <u>2 семестрі</u> в обсязі <u>5 кредитів</u> (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою, ECTS).

<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p><i>Мета</i> навчальної дисципліни – сформувані в студентів системні знання про теорії, напрями та особливості трансформаційних процесів у різних сферах суспільного життя на глобальному, регіональному та національному рівнях, про чинники, принципи та шляхи трансформацій у державах і регіонах, особливості демократичного розвитку та економічних реформ у державах.</p> <p><i>Завдання</i> навчальної дисципліни полягають у: ознайомленні студентів із основними категоріями та поняттями, що характеризують трансформаційні процеси та демократичний розвиток; висвітленні ідеологічних підходів до розуміння політичної та економічної трансформації; аналізі особливостей процесів демократизації; визначенні місця політичної трансформації у структурі суспільних трансформацій; виявленні причинно-наслідкових зв'язків між трансформаційними процесами в світі, регіонах та окремих державах.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <p>Беляєв О.О. Системно-економічна трансформація: теорія і практика здійснення в Україні: Навч. посіб. / Беляєв О.О. — К.:КНЕУ, 2006. — 176 с.</p> <p>Брусиловська, О.І. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989-2009: навч. посібник для вузів /О.І. Брусиловська. – Одеса: АстроПринт, 2011. – 444 с.</p> <p>Головко І. Процеси демократизації у трансформаційних суспільствах: сутнісні характеристики та специфічні ознаки. 2013 // Електронний ресурс: file:///D:/Documents/Downloads/gileya_2013_75_182.pdf</p> <p>Горбатенко, В. П. Політична трансформація в сучасному світі / В. П. Горбатенко, С. С. Бульбенюк : навч. посібник. — К.: ДП «Вид. дім. «Персонал» .- 2010. – 160 с.</p> <p>Суспільна трансформація: концептуалізація, тенденції, український досвід / За ред. В.В. Танчера, В.П. Степаненка. – К.: Інститут соціології НАН України, 2004. – 244 с.</p> <p>Додаткова:</p> <p>1. Єрохін С. А. Трансформаційний процес та його структуризація / С. А. Єрохін // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — № 2 (44). — С. 4—12.</p> <p>Вітер І. Модернізаційні перетворення транзитивних економік: європейський вимір / І. Вітер // Дослідження міжнародної економіки. – 2011. – № 2.</p> <p>Катаєв С.Л. Соціокультурна трансформація сучасного українського суспільства. Київ. – 1998. – 380 с.</p> <p>Вятр Е. Трансформація тоталитарних и авторитарних режимов в современные демократии // Лекции по политологии: В 2 т. Таллинн, 1991. Т. 1. С. 73-83.</p> <p>Freedom in the World 2018. Democracy in Crisis https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018</p> <p>Swietochowska U., Leska-Slezak J. Przemiany cywilizacji wspolczesnej. – Torun: Wydawnictwo Adam Marszalek, 1999. – 186 s.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>64 години аудиторних занять. З них 32 год. лекцій, 32 год. практичних занять</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент повинен :</p> <p>Знати:</p>

	<p>основні категорії та поняття: «трансформація», «трансформаційний процес», «модернізація», «демократичний розвиток» ін. теорії трансформації: структурна та системна трансформація, теорії модернізації;</p> <p>чинники, напрями та риси трансформаційних процесів;</p> <p>принципи та цінності демократії;</p> <p>хвилі демократизації;</p> <p>етапи та проблеми демократичного розвитку держав, зокрема України.</p> <p>Вміти:</p> <p>аналізувати напрями, шляхи та форми трансформацій у різних сферах суспільного життя,</p> <p>пояснити причини та наслідки зміни політичних режимів у державах світу,</p> <p>порівнювати держави окремих регіонів за індексом демократії;</p> <p>порівнювати досвід окремих країн щодо реалізації системних реформ;</p> <p>розрізняти визначальні передумови та напрями демократичних перетворень у державах;</p> <p>порівнювати динаміку трансформаційних процесів у зарубіжних державах і Україні,</p> <p>брати участь у дискусіях.</p>
Ключові слова	Трансформація, модернізація, трансформаційний процес, політичний транзит, демократичний розвиток, хвилі демократизації, реформа, суспільна трансформація, політична трансформація, економічна трансформація та ін.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, семінарський заняття і консультації для кращого розуміння тем
Теми	Подано у робочій програмі навчальної дисципліни
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру
Пререквізити	У процесі викладання курсу передбачене розширене використання міжпредметних зв'язків з іншими навчальними дисциплінами, зокрема такими як: «Вступ до спеціальності», «Країнознавство» та ін.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекційна форма навчання: проведення лекцій з використанням мультимедійного забезпечення, пояснення та наведення прикладів взаємозалежності міжетнічних відносин і міграційних процесів; дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація. Семінарське заняття: відповідь, обговорення; комбіноване опитування. Самостійна робота студентів: перевірка відповідей на проблемні питання, опитування на семінарському занятті.
Необхідне обладнання	Із урахуванням певних особливостей вивчення навчальної дисципліни потребує використання мультимедійного обладнання. Для вивчення курсу достатньо володіти такими програмами як Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Office Power Point.
Критерії оцінювання (окремо для кожного	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

<p>виду навчальної діяльності)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30 • контрольні заміри: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20 • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих, зокрема країнознавчих словників-довідників.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали за поточне опитування, за виконання самостійної роботи та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студентів під час практичного заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, ін. Форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання для самостійної роботи</p>	<p>Теорії системної та структурної трансформації. Теорія політичного транзиту. Міждисциплінарний характер поняття «трансформаційний процес». Типологізація трансформаційних процесів за різними ознаками. Особливості трансформаційних процесів у країнах і регіонах у різні історичні періоди. Модернізація політична, економічна. Зміни політичних систем і режимів у державах світу. Чинники, етапи та моделі економічної трансформації. Градуалізм, «шокова» терапія. Політичні, соціально-економічні, культурні трансформації в державах Європи, Азії, Америки та Африки. Моделі соціального захисту в демократичних державах. Зарубіжний досвід культурної трансформації. Мультикультуралізм як стратегія культурного плюралізму. Успіхи реалізації політики мультикультуралізму в Канаді, США, Новій Зеландії, Швеції та ін. Сталий розвиток як визначальний чинник суспільної трансформації та шлях до демократії. Тенденції трансформаційних процесів в умовах пандемії COVID-19.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Опитування студентів проводиться в усній формі, індивідуального опитування, у формі бесіди в групі.</p>

Схема курсу

№	Теми лекції	К-сть ауд. год
	Тема 1: Дефініції трансформаційних процесів.	2

Основні категорії та поняття. Суть поняття «трансформаційний процес». Теоретичні та методологічні підходи до визначення понять «трансформація» і «модернізація». Теорії трансформації. Теорії системної та структурної трансформації. Теорія політичного транзиту.

Тема 2. Політична трансформація.

Внутрішні та зовнішні чинники політичної трансформації в державі. Поняття та ознаки політичної трансформації. Сутність політичної модернізації. Теорії політичної трансформації. Напрями, шляхи та результати політичної трансформації. Зміни політичних систем і режимів у державах світу.

Горбатенко В. П. *Стратегія модернізації суспільства: Україна і світ на зламі тисячоліть: Монографія.* – К.: Видавничий центр „Академія”, 1999. – 240 с.

Друк Ю. Я. *Зміст та основні складові модернізації політичної системи України / Ю. Я. Друк // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ХарПІ НАДУ.* – Вип. 1. – Х.: Магістр, 2008. С.78-87.

Парлюк В. *Політична модернізація в Україні: основні напрями вирішення проблем // Політичний менеджмент, №1-2, 2013. С.52-59. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/parluk_politychna.pdf*

Політичні зміни в Україні в контексті трансформаційної і модернізаційної парадигм: порівняльний аналіз / М. І. Михальченко та ін. // Сучасна українська політика: Аналітичні доповіді Ін-ту політич. і етнонац. дослід. ім. І. Ф. Кураса НАН України. – К., 2008. С.7-88.

Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П.Горбатенка. К.: Видавничий центр “Академія”, 2002

Contreras Antonio P. *The transformation of politics and the politics of transformation/ URL: https://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/bitstream/handle/10535/1457/Antonio_Contreras.pdf?sequence=1 та ін.*

Пухкал О. *Модернізація політичної системи України: державно-управлінський вимір. 2010. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnistvo/2010/2010_03\(6\)/10pogduv.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnistvo/2010/2010_03(6)/10pogduv.pdf)*

Красівський О., Красівський Д. *Трансформація політичної системи в незалежній Україні 1991-2016 рр. // Ефективність державного управління. 2016. Вип. 4 (49). С. 21-32. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/edu_49/fail/4.pdf*

Тема 3. Демократичний розвиток як напрям трансформаційних процесів.

Поняття «демократія», «демократичний розвиток», «демократизація», «демократичний перехід». Форми демократичних трансформацій. Хвилі демократизації.

Головатий М. Ф. *Демократія: історія, теорія, практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Ф. Головатий. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 230 с*

Демократичні цінності Європи. URL: <http://www.biblioteka.uz.ua/vistavka/euroday.htm>

Основи демократії. Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Авт. колектив: М.Бессонова, О.Бірюков та ін. / За заг. ред. А.Колодій. Київ: Ай Бі, 2002.

Європейська конвенція з прав людини: Основні положення, практика застосув., укр. Контекст / за ред. О. Л. Жуковської. К. : Віпол, 2004. 957 с.

Ткач О. *Згорання демократії як небезпека повернення до авторитаризму// Політичні дослідження. №2. 2021. С. 170-185. URL: <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/Tkach.pdf>*

Щур М. *Френсіс Фукуяма про українську демократію і помилкові очікування. Лютий 2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/fukuyama-ukrayina-reformy-democratiya/31085269.html>*

THE GLOBAL STATE OF DEMOCRACY 2021 Building Resilience in a Pandemic Era. 2021. URL: https://www.idea.int/gsof/sites/default/files/2021-11/the-global-state-of-democracy-2021_0.pdf

New Report: The global decline in democracy has accelerated. Freedom in the World 2021 finds that the annual gap between losses and gains widened in 2020, and fewer than a fifth of the world's people now live in fully Free countries. (Washington - March 3, 2021)
UBL: <https://freedomhouse.org/article/new-report-global-decline-democracy-has-accelerated>

Тема 4. Економічна трансформація.

Поняття «економічна трансформація», «економічна модернізація». Теорії економічної трансформації, економічна транзитологія. Чинники, етапи та моделі економічної трансформації. Градуалізм, «шокова» терапія. Світова економічна трансформація. Економічна трансформація в окремих державах: спільне та відмінне.

Viter I. Модернізаційні перетворення транзитивних економік: європейський вимір / I. Viter // Дослідження міжнародної економіки. – 2011. № 2.

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25209/05-Viter.pdf?sequence=1>

Тема 5. Соціальна трансформація.

Поняття «соціальна трансформація», «соціальна модернізація». Теорії соціальної трансформації. Чинники та шляхи зміни соціальної системи. Типологія процесів соціальної трансформації за різними критеріями. Моделі соціального захисту в демократичних державах. Соціальні зміни в державах із різним рівнем економічного розвитку.

Соціально-економічні трансформації країн Європи і США. Становлення парламентаризму
[//http://pidruchniki.com/1580011943479/politologiya/sotsialno-ekonomichni_transformatsiyi_krayin_yevropi_ssha_stanovlennya_parlamentarizmu](http://pidruchniki.com/1580011943479/politologiya/sotsialno-ekonomichni_transformatsiyi_krayin_yevropi_ssha_stanovlennya_parlamentarizmu)

Головаха Є. Українське суспільство: шляхи трансформації. Український соціологічний журнал, 19(1-2). – С. 26-30.

Голубь В. В. Соціальна модернізація в контексті реформ перехідних суспільств //
<http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/1/08.pdf>

Індекс соціального розвитку, звіт //

<https://www2.deloitte.com/ua/uk/footerlinks/newsroom/deloitte-research/social-progress-index.html>

Катаєв С.Л. Соціокультурна трансформація сучасного українського суспільства. Київ – 1998. – 380 с.

Трансформація соціальної структури в умовах перехідної економіки //

<https://buklib.net/books/24978/>

Frank G. Social Transformation Theory and Practice: Resources for Radicals in Participatory Art, Occupational Therapy and Social Movements, 2017 //

https://www.researchgate.net/publication/312119398_Social_Transformation_Theory_and_Practice_Resources_for_Radicals_in_Participatory_Art_Occupational_Therapy_and_Social_Movements

Leska-Ślęzak J., Świątochowska U. Przemiany cywilizacji współczesnej. – Wyd. 2. – Toruń: Wyd. Adam Marszałek, 1999. – 186 s.

Habibul H Khondker and Ulrike Schuerkens, 2014, 'Social transformation, development and globalization', Sociopedia.isa // <http://www.sagepub.net/isa/resources/pdf/SocialTransformation.pdf>

Тема 6. Культурна трансформація.

Поняття та чинники культурної трансформації. Шляхи та досвід культурної трансформації в окремих країнах. Мультикультуралізм як стратегія культурного плюралізму. Успіхи реалізації політики мультикультуралізму в Канаді, Новій Зеландії, Швеції та ін. державах.

Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України: монографія. К.: НАКККіМ, 2014. 296 с.

Кравченко О. В. Культурна політика України в парадигмах сучасності : теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : монографія / О. В. Кравченко; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2011. – 287 с.

Культура в сучасних трансформаційних процесах : монографія / М. М. Бровко, В. В. Лях, К. К. Баранцева, Т. К. Гуменюк та ін. Ніжин : АспектПоліграф, 2011. 396 с.

	<p>Тема 7. Трансформаційні процеси в галузі освіти та науки Поняття та напрями трансформацій освітньої сфери в умовах демократичного розвитку держав. Структурні, якісні перетворення освітньої системи із запровадженням інновацій на сучасному етапі. Актуальні проблеми освітніх реформ у державах. Реформа освіти та науки в Україні.</p> <p>Тема 8. Суспільна трансформація як процес перетворення усіх сфер суспільного життя Поняття суспільної трансформації. Теорії суспільної трансформації. Теорія організованого суспільства як шлях до гуманної демократії. Чинники та характерні ознаки суспільної трансформації. Сталий розвиток як визначальний чинник суспільної трансформації та шлях до демократії.</p>	
	Разом	
	Семінарські заняття	
	<p>Тема</p> <p>Тема. Трансформаційні процеси як об'єкт наукового дослідження. Міждисциплінарний характер поняття «трансформаційний процес». Особливості дослідження трансформаційних процесів політичними науками. Трансформаційні процеси як об'єкт дослідження економічних наук. Дослідження трансформаційних процесів суспільними науками.</p> <p>Тема. Чинники, напрями та риси трансформаційних процесів Чинники трансформаційних процесів. Типологізація трансформаційних процесів за різними ознаками. Відмінні риси та тенденції трансформаційних процесів у різні історичні періоди. <i>Брусилівська О.І. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989-2009: навч. посіб. для вузів /О.І.Брусилівська. Одеса: АстроПринт, 2011 . – 444 с.</i></p> <p>Тема. Процеси політичної трансформації Поняття та теорії політичної трансформації. Поняття політичних систем. Приклади змін політичних систем у державах. Поняття «політичний режим». Зміни політичних режимів у державах світу: причини та наслідки. Напрями та шляхи політичної трансформації. Політична трансформація в Україні від 1991 р. дотепер: трансформація політичної системи, політичного режиму, партійної системи. <i>Парлюк В. Політична модернізація в Україні: основні напрями вирішення проблем //Політичний менеджмент, №1-2, 2013. С.52-59. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/parluk_politychna.pdf</i> <i>Політичні зміни в Україні в контексті трансформаційної і модернізаційної парадигм: порівняльний аналіз / М. І. Михальченко та ін. // Сучасна українська політика: Аналітичні доповіді Ін-ту політич. і етнонац. дослід. ім. І. Ф. Кураса НАН України. – К., 2008. С.7-88.</i> <i>Contreras Antonio P. The transformation of politics and the politics of transformation/ URL: https://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/bitstream/handle/10535/1457/Antonio_Contreras.pdf?sequence=1 та ін.</i> <i>Пухгал О. Модернізація політичної системи України: державно-управлінський вимір. 2010. URL: http://www.dridu.dp.ua/vidavnistvo/2010/2010_03(6)/10pogduv.pdf</i> <i>Красівський О., Красівський Д. Трансформація політичної системи в незалежній Україні 1991-2016 рр. // Ефективність державного управління. 2016. Вип. 4 (49). С. 21-32. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/edu_49/fail/4.pdf</i></p>	

Тема. Демократичний розвиток.

Поняття «демократія», «демократичний розвиток», «демократизація», «демократичний перехід». Чинники та шляхи демократизації. Принципи та цінності демократії. Хвилі демократизації. Зниження рівня демократії в державах світу в умовах пандемії COVID-19. Процеси демократичного розвитку держав. Індекс демократизації держав світу на сучасному етапі. Внутрішні суспільні перетворення в умовах демократичного розвитку держав. Демократичні перетворення в Україні: етапи та проблеми.

Соціально-економічні трансформації країн Європи і США. Становлення парламентаризму // http://pidruchniki.com/1580011943479/politologiya/sotsialno-ekonomichni_transformatsiyi_krayin_yevropi_ssha_stanovlennya_parlamentarizmu

Головаха Є. *Українське суспільство: шляхи трансформації. Український соціологічний журнал*, 19(1-2). – С. 26-30.

Голубь В. В. *Соціальна модернізація в контексті реформ перехідних суспільств* //

<http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/1/08.pdf>

Індекс соціального розвитку, звіт //

<https://www2.deloitte.com/ua/uk/footerlinks/newsroom/deloitte-research/social-progress-index.html>

Катаєв С.Л. *Соціокультурна трансформація сучасного українського суспільства. Київ – 1998. – 380 с.*

Трансформація соціальної структури в умовах перехідної економіки //

<https://buklib.net/books/24978/>

Frank G. *Social Transformation Theory and Practice: Resources for Radicals in Participatory Art, Occupational Therapy and Social Movements*, 2017 //

https://www.researchgate.net/publication/312119398_Social_Transformation_Theory_and_Practice_Resources_for_Radicals_in_Participatory_Art_Occupational_Therapy_and_Social_Movements

Leska-Ślęzak J., Świątochowska U. *Przemiany cywilizacji współczesnej*. – Wyd. 2. – Toruń: Wyd. Adam Marshalek, 1999. – 186 s.

Habibul H Khondker and Ulrike Schuerkens, 2014, 'Social transformation, development and globalization', *Sociopedia.isa* // <http://www.sagepub.net/isa/resources/pdf/SocialTransformation.pdf>

Aseema Sinha discusses political development and economic transformation in India // International Relations? Nqy ? 2022/ URL: https://www.e-ir.info/2022/05/25/interview-aseema-sinha/?utm_source=MadMimi&utm_medium=email&utm_content=Weekly+Roundup+from+E-

[International+Relations&utm_campaign=20220529_m168033345_Weekly+Roundup+from+E-International+Relations&utm_term=Interview+ E2_80_93+Aseema+Sinha](https://www.e-ir.info/2022/05/25/interview-aseema-sinha/?utm_source=MadMimi&utm_medium=email&utm_content=Weekly+Roundup+from+E-International+Relations&utm_campaign=20220529_m168033345_Weekly+Roundup+from+E-International+Relations&utm_term=Interview+E2_80_93+Aseema+Sinha)

Тема: Проблеми економічної трансформації

Сутність понять «економічна трансформація», «економічна модернізація», «економічна реформа».

Теорії економічної трансформації, економічна транзитологія.

Чинники, етапи та моделі економічної трансформації. Градуалізм, «шокової» терапія: позитивні та негативні наслідки.

Світова економічна трансформація в умовах пандемії COVID-19.

Особливості економічної трансформації в окремих державах.

Беляєв О.О. *Системно-економічна трансформація: теорія і практика здійснення в Україні: навч. посіб.* / Беляєв О.О. К.: КНЕУ, 2006. — 176 с.

Брусилівська О.І. *Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989-2009: навч. посіб. для вузів / О.І.Брусилівська. Одеса: АстроПринт, 2011. – 444 с.*

Viter I. *Модернізаційні перетворення транзитивних економік: європейський вимір / I. Viter* // *Дослідження міжнародної економіки*. – 2011. № 2.

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25209/05-Viter.pdf?sequence=1>

Величко В. "Градуалізм" як особливість політики перехідної економіки Китаю // *Економіка і прогнозування*. 2015. № 4. – С. 133-146.

http://eip.org.ua/docs/EP_15_4_133_uk.pdf

Гаврилишин О., Сидорович М. Шокова терапія: міфи та реальність. 1 квітня 2015 // Електронний ресурс. Доступно:

<https://www.epravda.com.ua/publications/2015/04/1/536281/>

Підоричева І.Ю. Модернізація економіки: теоретичний аспект / І.Ю. Підоричева // Вісник економічної науки України. 2016. № 1 (30). — С. 114–121.

Індустріальна революція 4.0. Якою буде економіка майбутнього, 2017.

<https://forumkyiv.org/uk/analytics/industrialna-revolyuciya-4.0-yakoyu-bude-ekonomika-majbutnogo>

Тема. Процеси соціальної трансформації в державах з різним рівнем економічного розвитку

Поняття соціальної трансформації та модернізації, соціальних змін і реформ. Чинники та шляхи соціальних трансформацій. Соціальні стандарти (міжнародні, державні).

Системи соціального захисту в демократичних державах. Індекс соціального розвитку, порівняння держав за цим показником.

Соціально-економічні трансформації країн Європи і США. Становлення парламентаризму // http://pidruchniki.com/1580011943479/politologiya/sotsialno-ekonomichni_transformatsiyi_krayin_yevropi_ssha_stanovlennya_parlamentarizmu

Головаха Є. Українське суспільство: шляхи трансформації. Український соціологічний журнал, 19(1-2). — С. 26-30.

Голубь В. В. Соціальна модернізація в контексті реформ перехідних суспільств //

<http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/1/08.pdf>

Данильченко К. Дивний новий світ: як Китай маркує громадян і іноземних партнерів соціальним рейтингом / 20.01.2021 // <https://thepage.ua/ua/companies-and-markets/kitaj-rozdilit-gromadyan-i-biznes-partneriv-na-horoshih-i-poganih>

Індекс соціального розвитку, звіт //

<https://www2.deloitte.com/ua/uk/footerlinks/newsroom/deloitte-research/social-progress-index.html>

Катаєв С.Л. Соціокультурна трансформація сучасного українського суспільства. Київ – 1998. — 380 с.

Трансформація соціальної структури в умовах перехідної економіки //

<https://buklib.net/books/24978/>

Frank G. Social Transformation Theory and Practice: Resources for Radicals in Participatory Art, Occupational Therapy and Social Movements, 2017 //

https://www.researchgate.net/publication/312119398_Social_Transformation_Theory_and_Practice_Resources_for_Radicals_in_Participatory_Art_Occupational_Therapy_and_Social_Movements

Habibul H Khondker and Ulrike Schuerkens, 2014, 'Social transformation, development and globalization', Sociopedia.isa // <http://www.sagepub.net/isa/resources/pdf/SocialTransformation.pdf>

Social protection. Eurostat. *Statistics Explained* // https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Social_protection

Тема. Трансформація освіти в Україні та зарубіжних державах

Поняття трансформаційних процесів у сфері освіти (модернізація освіти, освітня реформа, цифрова трансформація освіти). Чинники, напрями та шляхи освітніх трансформацій. Досвід зарубіжних держав у реформуванні освіти. Трансформація освіти в Україні.

Тема. Особливості трансформаційних процесів у різних сферах суспільного життя в Україні. Напрями трансформаційних процесів на початку 1990-х років. Демократичні перетворення в Україні у контексті європейської інтеграції. Національна стратегія сталого розвитку України як визначальний чинник трансформації.

Гаврилишин О. Четверть століття економічних реформ в Україні, 2015 // https://case-research.eu/files/?id_plik=2251

	<p><i>Геєць В.М. Трансформаційні перетворення. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / В.М. Геєць, Б.Є. Кваснюк. К.: Фенікс, 2003 (Ін-т економ. прогнозування НАН України).</i></p> <p><i>Брусиловська О.І. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989-2009: навч. посіб. для вузів /О.І.Брусиловська. Одеса: АстроПринт, 2011 . – 444 с.</i></p> <p><i>Вітер І. Модернізаційні перетворення транзитивних економік: європейський вимір / І. Вітер // Дослідження міжнародної економіки. – 2011. № 2.</i></p> <p><i>http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25209/05-Viter.pdf?sequence=1</i></p>	
Разом		

Автор

доц. Федунь О.В.